

Onderzoeksrapport

‘Thuis in je huis’

Een kwalitatief onderzoek naar mannelijke
slachtoffers van huiselijk geweld

Projectgroep 'Thuis in je huis'

*Een onderzoek naar het huidige
zorgaanbod aan mannelijke slachtoffers
van huiselijk geweld en hun wensen
en behoeften*

Mariët Batterink
Jantine Griffioen
Esther Grit
Kitty Korf
Arnold Messelink
Reina van Wijhe

*Studenten Sociaal Pedagogische
Hulpverlening aan de Gereformeerde
Hogeschool te Zwolle*

In opdracht van

Dhr. B. Serkei van MOVISIE, kennis en advies maatschappelijke ontwikkeling

Illustraties en omslagontwerp

Jauke Kapitein

© April 2008 – Projectgroep 'Thuis in je huis'

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

No part of this publication may be reproduced in any form by print, photoprint or other means without written permission from the authors.

Voorwoord

Regelmatig steekt het onderwerp huiselijk geweld de kop op in Nederland. Een bericht in de krant, een reclame op televisie of een rapport waarin nieuwe cijfers bekend worden gemaakt. Mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld worden als doelgroep daarin vaak onderbelicht, terwijl deze doelgroep wel bestaat en daarom ook die aandacht verdient. De projectgroep 'Thuis in je huis' wil middels dit rapport aandacht besteden aan deze groep en hulpverleningsinstellingen inzicht geven in de hulpbehoeften van deze doelgroep. Voor u ligt daarom een rapport over het huidige zorgaanbod aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld en hun wensen en behoeften. De projectgroep heeft bekendheid willen geven en inzicht willen bewerkstelligen over mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld, aan hulpverleners.

Daarnaast heeft de projectgroep hulpverleningsinstanties die in Nederland hulp bieden aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld, bevraagd op hun zorgaanbod met betrekking tot deze doelgroep.

Er is nog weinig bekend over de specifieke hulpverlening aan deze doelgroep. De daadwerkelijke intensieve begeleiding is, in vergelijking met wat er voor vrouwelijke slachtoffers van huiselijk geweld bestaat, beperkt. Ook over de behoeften van mannelijke slachtoffers richting de hulpverlening, is helaas nog onvoldoende bekend.

Daarnaast heeft de projectgroep 'Thuis in je huis' zijn licht geworpen op de doelgroep zelf. Discussies over het bestaan en de behoeften van deze doelgroep zijn van alle tijden, maar harde feiten over de omvang van deze doelgroep zijn er weinig. Terwijl de belangen van mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld worden gediend met deze gegevens. Dat is één van de belangrijkste redenen waarom de projectgroep 'Thuis in je huis' is gestart met een verkennend en kwalitatief onderzoek naar de hulpbehoeften van mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. Het resultaat ligt voor u. Geen cijfers, wel duidelijk omschreven behoeften en aanbevelingen die verder onderzoek nodig maken. Dit rapport bevat voldoende aanwijzingen die een serieuze inspanning voor deze doelgroep rechtvaardigen.

Samenvatting

De projectgroep heeft geconstateerd dat er voor mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld weinig hulpverlening bestaat. Van de hulp die wel geboden wordt is niet duidelijk of deze aansluit op de behoeften van deze doelgroep. Het doel van dit onderzoek is om het hulpaanbod en de wensen en behoeften van mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld te omschrijven en van daaruit aanbevelingen te doen.

Er zijn zeven mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld geïnterviewd. Daarnaast zijn er telefonische interviews en vragenlijsten afgenomen met hulpverleningsinstellingen die een hulpaanbod hebben voor mannelijke slachtoffers. Ook is er een literatuurstudie gedaan over huiselijk geweld in de loop van de tijd.

Op basis van de resultaten van het onderzoek, is er te concluderen dat het zorgaanbod aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld in Nederland relatief klein is, in vergelijking met het zorgaanbod aan vrouwelijke slachtoffers van huiselijk geweld. In Nederland zijn er twee opvanghuizen, gevestigd in dezelfde stad, die uitsluitend hulp bieden aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. Daarnaast zijn er meerdere reguliere instellingen die, naast zorg aan andere doelgroepen, indien nodig ook zorg bieden aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. De instellingen die opvang bieden aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld zijn beiden een particulier initiatief. Bij deze opvanghuizen werkt men met vrijwilligers en ervaringsdeskundigen. Er kon geen duidelijkheid gegeven worden over de door hen gehanteerde methodieken en methoden, in de betreffende hulp die werd geboden.

De reguliere instellingen die, naast zorg aan andere doelgroepen, ook zorg bieden aan mannelijke slachtoffers, zijn onderdeel van grotere organisaties. Deze werken met daarvoor opgeleid personeel en konden in de meeste gevallen uitleggen met welke methodieken en methodes zij werken. Echter, deze methodieken en methodes zijn niet specifiek gericht op mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld, maar worden voor meerdere doelgroepen gebruikt.

Over de behoeften van de mannelijke slachtoffers is te zeggen dat er behoefte is aan een luisterend oor. Daarnaast geven de respondenten aan dat ze behoefte hebben aan hulpverlening die ingrijpt, duidelijkheid biedt en beloftes nakomt. Ten aanzien van de samenleving geven mannelijke slachtoffers aan dat de beeldvorming over het thema 'huiselijk geweld' moet veranderen. Er wordt nu teveel vanuit gegaan dat het om mannelijke daders gaat en om vrouwelijke slachtoffers.

Op basis van deze rapportage is de projectgroep tot een aantal aanbevelingen gekomen. Zo wordt er onder andere aanbevolen om het zorgaanbod voor mannelijke slachtoffers te spreiden over heel Nederland. Daarnaast wordt aanbevolen meer aandacht te besteden aan adequate doorverwijzing. Ten aanzien van de hulpverlening is ervaringsdeskundigheid aan te bevelen, maar ook direct ingrijpen

in noodsituaties en het bieden van praktische hulp, zoals hulp bij de financiën of het zoeken van een woning.

Inhoudsopgave

Voorwoord			4
Samenvatting			5
Inleiding			9
Hoofdstuk	1	Het onderzoek	10
Hoofdstuk	2	Huiselijk geweld	
	2.1	Cijfers huiselijk geweld	12
	2.2	Huiselijk geweld van alle tijden	14
	2.3	Sociaal en maatschappelijk perspectief	14
	2.4	Bestaand onderzoek	16
Hoofdstuk	3	Het zorgaanbod	
	3.1	Het huidige zorgaanbod	17
	3.2	Het 'front office'	17
	3.3	Verleende zorg	18
Hoofdstuk	4	Conclusies	
	4.1	Huidig zorgaanbod	19
	4.2	Hulpvormen	19
	4.3	Gebruikmaking van methodieken en methoden	19
	4.4	Achtergrond van het mannelijke slachtoffers	20
	4.5	De ervaring met het geweld	20
	4.6	Ervaringen met de hulpverlening	20
	4.7	Hulpbehoefte	21
	4.8	Het huidige zorgaanbod afgestemd op de hulpvraag	21
	4.9	Eindconclusie	22
Hoofdstuk	5	Aanbevelingen	
	5.1	Aanbevelingen t.a.v. de hulpverlening	23
	5.2	Aanbevelingen t.a.v. verder onderzoek	26
Slotwoord			28
Literatuur			29
Bijlagen			
	1.	Vragenlijst voor Advies- en Steunpunten Huiselijk Geweld	30
	2.	De onderzochte hulpverleningsinstellingen	31

3. Interviewvragen voor mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld	32
4. Aanvullende vragenlijst voor hulpverleners	34
5. Resultaten van de interviews met mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld	35

Inleiding

'Mannen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld?! Zijn die er dan?!' is vaak de eerste reactie op het onderwerp 'mannelijke slachtoffers' in Nederland. Wanneer er vervolgens uitleg wordt gegeven over wat deze doelgroep en hun problematiek precies inhoudt, kan men zich daar aarzelend iets meer bij voorstellen. Kan het dan ook in mijn buurt voorkomen? Maar om welke mannen gaat het dan? Hoeveel mannen dan en wat voor geweld dan? Dergelijke reacties op het thema van ons onderzoek, kwamen veel voor in onze persoonlijke omgeving.

Mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld hebben door het maatschappelijke taboe op hun problematiek moeite met het delen van hun ervaringen met huiselijk geweld. Daarom is het moeilijk om te achterhalen in welke mate en in welke vorm dit geweld voorkomt.

Dit is de aanleiding geweest voor de projectgroep 'Thuis in je huis' om door middel van onderzoek meer duidelijkheid te krijgen over de behoeften en kenmerken van deze doelgroep. Het rapport kan geen antwoord geven op al deze vragen, daarvoor is de doelgroep moeilijk bereikbaar en het probleem te omvangrijk en complex. Daarnaast heeft de projectgroep te beperkte middelen en tijd kunnen spenderen aan dit onderzoek. Dit rapport is een eerste inventarisatie van kenmerken en behoeften van deze doelgroep. Het beeld wat geschetst wordt is een begin op basis waarvan er meer maatschappelijke aandacht kan komen voor dit onderwerp.

We hopen dat reacties op dit rapport zullen leiden tot vervolgonderzoek waardoor er diepgaandere kennis en inzichten worden verkregen over deze doelgroep. Zodat dit uiteindelijk zal leiden tot (h)erkenning van mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld en dat bovenal de hulpverlening voldoende aansluit op de behoeften van deze mannen.

Voor dit onderzoek zijn zeven mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld geïnterviewd. Het gaat om mannen in de leeftijdscategorie van 18-65 jaar. Deze mannelijke slachtoffers zijn heteroseksuele mannen in Nederland die ten tijde van het huiselijk geweld een relatie hadden met een partner die hun lichamelijk/psychisch of seksueel mishandelde. Eén van de zeven respondenten was van buitenlandse afkomst, maar woonde gedurende het huiselijk geweld in Nederland.

In de rest van dit rapport zullen de mannelijke slachtoffers 'respondenten' of 'mannelijke slachtoffers' worden genoemd.

Voor het in kaart brengen van het zorgaanbod zijn er telefonische interviews afgenomen bij en vragenlijsten ingevuld door hulpverleners die werkzaam zijn óf in contact staan met mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld.

Als laatste zijn er vragenlijsten verstuurd naar 61 personen, werkzaam bij 38 Advies en Steunpunten Huiselijk Geweld (ASHG). Hiervan kwamen acht vragenlijsten terug van even zoveel Advies- en Steunpunten Huiselijk Geweld. Met deze gegevens kon een indruk worden gegeven van de omvang van de doelgroep mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld die zich bij de Steunpunten aanmeldt.

1. Het onderzoek

Om dit project te kunnen uitvoeren was het uiterst belangrijk dat er contact gelegd kon worden met de mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. Dit contact moest ethisch verantwoord worden, gezien de taboesfeer en problematiek rondom de doelgroep. De projectgroep realiseert zich dat zij zich moeten kunnen verantwoorden, zowel naar een ieder die zijn medewerking heeft verleend aan dit onderzoek, als in het bijzonder richting de mannelijke slachtoffers en hun hulpverleners. Daarom heeft de projectgroep in een ethische verantwoording beschreven hoe de privacy gewaarborgd kon blijven, als wel hoe de doelgroep het beste benaderd kon worden.

Om de mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld te bereiken heeft de projectgroep een aantal stappen moeten ondernemen. Allereerst is de projectgroep op zoek gegaan naar bestaande hulpverleningsinstellingen die hulp bieden aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. In eerste instantie bleek dat er in verschillende regio's door het land deze instellingen waren. Voornamelijk op internet werd beschreven dat er ook hulpaanbod was voor de doelgroep mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. Na het leggen van contacten werd duidelijk dat veel hulpverleners nauwelijks of nooit in contact kwamen met deze doelgroep. In Rotterdam bleken er wel twee tehuizen te zijn die opvang boden aan mannelijke slachtoffers. De stap die volgde was om ook daadwerkelijk in contact te komen met de cliënten en hen uit te nodigen voor een interview. In de praktijk bleek dit één van de moeilijkste stappen te zijn. Allereerst bleek het moeilijk te zijn om via de hulpverleners in contact te komen met de doelgroep omdat de communicatie vaak niet vloeiend verliep. Daarnaast bleek dat er in het eerste contact met de mannelijke slachtoffers, onze gedegen ethische voorbereiding niet voor niets was. De cliënten bleken vaak terughoudend en voorzichtig. Gezien de problematiek en de taboesfeer was dat geheel terecht. Ook via forums op internet is er geprobeerd de mannelijke slachtoffers te bereiken. Ook hier is het uiteindelijk gelukt om een afspraak te maken met een mannelijke slachtoffer.

Er is gekozen voor een semi-gestructureerd interview. Hierin werd een vaste vragenlijst aangehouden maar werd er voldoende ruimte gelaten voor de eigen invulling van het mannelijk slachtoffer. Deze vragenlijst kunt u vinden in bijlage drie van dit rapport. De interviews met de mannelijke slachtoffers zijn face-to-face afgenomen. Dat betekent dat projectleden de mannen hebben opgezocht in de instellingen waar zij verbleven of bij hen thuis. In de interviews is de nadruk gelegd op het in kaart brengen van hun hulpbehoeften, zodat de hulpverlening hierop kan aansluiten.

Wat betreft het afnemen van interviews bij de mannelijke slachtoffers is er rekening gehouden met de maatschappelijke opvatting dat mannen die zich laten slaan 'zwakkelingen' zijn. Daarom is er gelet op dat de projectleden zich hierdoor niet laten beïnvloeden, maar juist de mannen objectief en respectvol benaderen. Mannen willen op een gelijkwaardige manier benaderd worden. Als onderzoek(st)er is er voor gewaakt om boven, onder of te dichtbij de man te gaan staan. Mannen vinden het ook moeilijk om over hun problemen te praten. De projectgroep heeft te allen tijde hun grenzen proberen te respecteren, ook als dat nadelig voor het onderzoek zou kunnen zijn.

Het was soms erg indrukwekkend om de ervaringen en belevingen van de respondenten te horen. De meeste mannen waar de projectleden mee in aanraking zijn gekomen, wonen nu alleen, op zichzelf of in een tehuis. Het zijn mannen die hun eigen leven, zo goed en zo kwaad als het gaat, weer proberen op te pakken. Een man gaf bijvoorbeeld aan dat hij nog steeds nare herinneringen heeft bij bepaalde plekken in zijn huis, en daar dus ook liever niet komt. Een ander geeft aan dat hij nog steeds zoveel schaamte voelt, dat hij bekenden in de supermarkt ontwijkt. Meer resultaten die uit de interviews zijn gekomen, kunt u vinden in bijlage vier van dit rapport. Het zijn ervaringen die de gedachte achter dit onderzoek verder ondersteunen.

2. Huiselijk geweld

2.1 Cijfers huiselijk geweld

Inleiding

In ons vooronderzoek kwamen we veel uiteenlopende cijfers tegen over de verhouding tussen mannelijke en vrouwelijke slachtoffers van huiselijk geweld. Zo zijn er vorig jaar door Advies- en Onderzoeksgroep Beke (2007) duizend incidenten van huiselijk geweld onderzocht, hierbij was 16,2% van de slachtoffers een man. Hierbij gaat het wel om incidenten die door de politieregio's in 2006 zijn geregistreerd.

Om een bijdrage te leveren aan cijfers over de verhouding tussen mannelijke en vrouwelijke slachtoffers en in overleg met onze opdrachtgever hebben wij een enquête gehouden onder ASHG 's over (onder andere) het aantal aanmeldingen van mannelijke en vrouwelijke slachtoffers. In dit hoofdstuk zullen wij inzicht geven in de wijze waarop wij deze enquête hebben opgesteld en afgenomen en de resultaten die de enquête opgeleverd heeft.

Werkwijze

Om een beeld te krijgen van hoe vaak mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld hulp zoeken bij een Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld, hebben wij een vragenlijst opgesteld voor alle ASHG 's. Deze vindt u in bijlage een van dit rapport. In deze vragenlijst stellen we eerst een aantal algemene vragen, daarna vragen we naar het zorgaanbod dat betreffend Steunpunt biedt. In deze paragraaf zullen we twee vragen weergeven met bijbehorende antwoorden, weergeven, maar er verder nog geen conclusies aan verbinden. Dit hoofdstuk is puur om inzicht te geven.

Van de 38 Advies en Steunpunten Huiselijk Geweld (verspreid over 61 personen die hier werkzaam zijn) die wij als projectgroep via onze opdrachtgever benaderd hebben, kregen we acht ingevulde vragenlijsten terug.

In de vragenlijst hebben wij, onder andere, de volgende twee relevante vragen gesteld:

1. Hoeveel slachtoffers heeft het Steunpunt in 2006 geregistreerd?
2. Wat is het aantal mannelijke slachtoffers van een mannelijke of vrouwelijke pleger in een partnerrelatie?

De antwoorden hebben wij per vraag en deelvraag samengevat en zullen wij onder het kopje resultaten, op de volgende pagina, weergeven.

Resultaten

Vraag 1

“Hoeveel slachtoffers heeft het Steunpunt in 2006 geregistreerd?”

- Aantal totaal: 1647 (Over acht Steunpunten)
- Aantal mannelijke slachtoffers: 98 (Over zes Steunpunten)
- Aantal vrouwelijke slachtoffers: 1073 (Over zes Steunpunten)

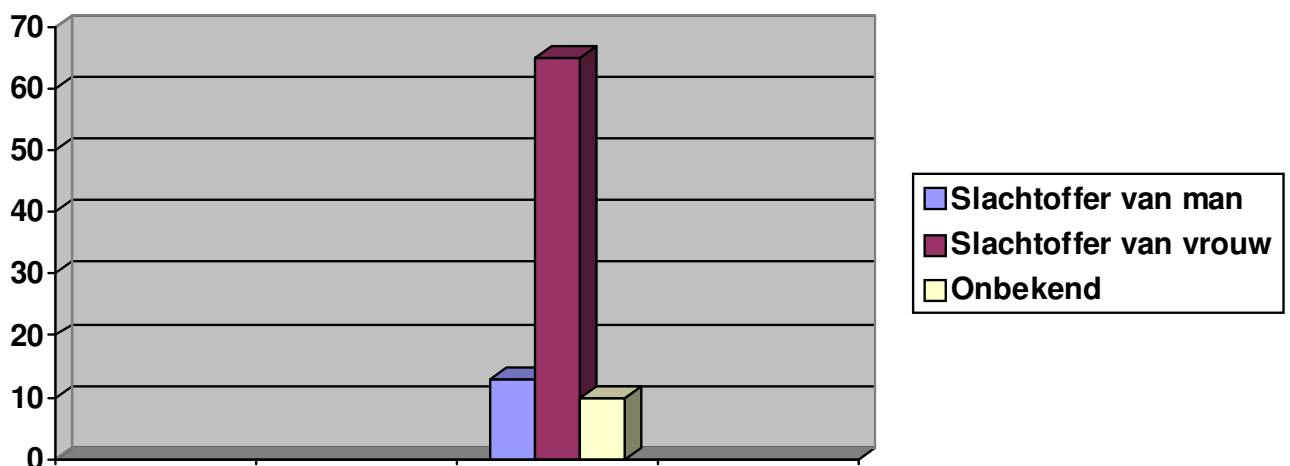
Dit kan een vertekend beeld geven doordat twee respondenten aangaven dat zij geen onderverdeling in mannelijke- en vrouwelijke slachtoffers maken. Het totaalbeeld van het aantal slachtoffers is dan ook hoger dan het aantal mannelijke en vrouwelijke slachtoffers bij elkaar opgeteld.

Vraag 2

“Wat is het aantal mannelijke slachtoffers van een mannelijke of vrouwelijke pleger in een partnerrelatie?”

- Slachtoffer van een mannelijke pleger: 13 (Over vijf Steunpunten, drie respondenten kunnen geen specifieke cijfers noemen)
- Slachtoffer van een vrouwelijke pleger: 65 (Over vijf Steunpunten, drie respondenten kunnen geen specifieke cijfers noemen)
- Onbekend: 10
- Wordt niet geregistreerd: 0

Mannelijke slachtoffers in een partnerrelatie

Deze tabel kan een vertekend beeld geven doordat drie respondenten aangaven dat zij geen specifieke cijfers kunnen noemen.

2.2 Huiselijk geweld van alle tijden

Huiselijk geweld is van alle tijden. Mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld zijn dat ook. Van de tijd vlak na de Renaissance is bekend dat er in Frankrijk en Engeland mannen werden mishandeld door hun vrouw. Er werd van de man een dominante houding verwacht, wat betekende dat mannelijke slachtoffers werden geridiculiseerd en gekleineerd.

Het fenomeen huiselijk geweld was rond 1870 een bekend thema. In die tijd kwamen liefdadigheidsinstellingen erachter dat er in de arme gezinnen kinderen mishandeld en verwaarloosd werden. De armoede werd hier als voornaamste reden aangedragen en deze gezinnen werden, als oplossing, in betere wijken onder gebracht.

In de jaren '60 van de vorige eeuw werd door gebruik van röntgenapparatuur kindermishandeling aangetoond onder zowel de arme als de rijkere bevolking. Zo werd duidelijk dat armoede niet dé reden hiervan was. Verstoorde relaties binnen de gezinnen werden vanaf toen ook aangevoerd als reden voor kindermishandeling. Artsen hadden de primaire functie om deze mishandeling te signaleren en het eerste Bureau Vertrouwensarts (BVA) werd opgericht in 1972.

In de zeventigerjaren kwam er aandacht voor huiselijk geweld vanuit de vrouwenemancipatiebeweging. Deze zagen geweld binnen het gezin als een symbool voor de onderdrukte positie van kind en vrouw. In 1974 werd het eerste 'Blijf van mijn lijf'-huis voor vrouwen opgericht. Dit terwijl onderdrukking en mishandeling van mannen een thema bleef voor grappen en cartoons.

In de jaren '80 en '90 ontstonden veel verschillende meningen door mogelijke onbetrouwbaarheid van onderzoeksmethoden. Er werd gediscussieerd over het bestaan van huiselijk geweld tegen mannen. Vaak werd dit toegeschreven aan zelfverdediging door vrouwen. Er werd (en dat is nog steeds zo) aangenomen dat de uitkomsten van het gedane onderzoek naar mishandelde vrouwen ook van toepassing zijn op mannen. Ook zouden mannen al genoeg hulpverlening kunnen vinden binnen de bestaande voorzieningen.

In de politiek kwam de discussie over dit onderwerp echter erg laat op gang en in 1997 is er door bureau Intomart pas een grootschalig onderzoek opgestart in opdracht van de minister van Justitie. Ondanks de omstreden methode die gebruikt werd, is het probleem nu wel een publieke verantwoordelijkheid geworden. Ook in de nota 'Privé geweld publieke zaak' van het ministerie van justitie (2002) wordt huiselijk geweld geschetst als een publieke verantwoordelijkheid in plaats van een privé zaak. In oktober 2000 is het grootschalige project 'voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld' gestart om huiselijk geweld op verschillende niveaus aan te pakken.

2.3 Sociaal en maatschappelijk perspectief

Huiselijk geweld is een groot maatschappelijk probleem. Een veilige woonomgeving is ieders recht, maar toch is huiselijk geweld de meest voorkomende geweldsvorm in onze samenleving en veroorzaakt het de meeste slachtoffers. De recidive ligt hoog en daarnaast wordt het vaak doorgegeven aan volgende generaties. Het komt voor in alle sociaal economische klassen en culturen in onze samenleving. Het heeft voor de politie en het Openbaar Ministerie een hoge prioriteit, maar er wordt zeer weinig aangifte gedaan. Juist door het grote taboe wat er is op het thema 'mannenmishandeling' wordt het onderzoek naar deze doelgroep ernstig bemoeilijkt. Men is nog bezig

met de aanpak van dit geweld en er is ook wel het één en ander bereikt, maar dit moet wel vastgehouden worden.

Schaamte

Uit onderzoek blijkt dat mannelijke geweldplegers vroeger vaak geconfronteerd zijn met schaamtegevoelens en gebrek aan onvoorwaardelijke liefde, vooral van de kant van de vader. Door het gemis van de acceptatie door de vader en vaak fysieke en psychologische mishandeling, is er geen stabiel zelfbeeld ontstaan. Dit openbaart zich vaak op latere leeftijd, in frustratie en agressiviteit veroorzaakt door woede en pijnlijke herinneringen.

Moederbinding

Als een mannelijke geweldpleger vroeger een moeilijke afstand-nabijheid verhouding heeft gehad met zijn moeder, zoekt hij vaak in zijn vrouw dezelfde eigenschappen als die zijn moeder had en hij is bang zijn vrouw kwijt te raken. Deze theorie zegt dat er geweld wordt gepleegd, omdat er nog steeds woede bij de man is tegen de onbetrouwbare vrouw. Ook hechtingsproblematiek maakt dat mannen niet met en niet zonder hun vrouw kunnen.

Geweldvoorbeelden

Daders van huiselijk geweld kunnen vroeger zelf getuige zijn geweest van gewelddadige situaties binnen het gezin, zo stelt onderzoeker Dutton (2000). Geweldvoorbeelden kunnen zich voorgedaan hebben in de socialisatie en kunnen daarom van invloed zijn op de manier waarop dader en slachtoffer op latere leeftijd omgaan met geweld.

Verklaringen van slachtoffers en daders

In het onderzoek worden verschillende aanleidingen genoemd als oorzaak van geweld echter de belangrijkste oorzaken waren het eigen karakter van de dader, de onderlinge conflicten en alcohol en drugs.

Heel vaak is er ook geen reden. Hulpverleners moeten oppassen dat het bedenken/weten van een oorzaak niet het middel wordt om grip te krijgen op de situatie. Vaak leggen slachtoffers de oorzaak bij zichzelf, zodat het beheersbaar wordt. Ook daders leggen de schuld bij het slachtoffer, maar dan om hun daden te legitimeren.

Vaak wordt gedacht dat seksueel geweld vooral te maken heeft met het weigeren van de vrouw om seks te hebben. Volgens onderzoeker Römken (1989) is dit niet zo. Vaak zijn er verschillen in behoefte, alcohol, bezitsdrang, en dergelijke.

Partnergeweld kan dus niet snel en/of gemakkelijk verklaard worden. Om het te verklaren, moet er in ieder geval rekening gehouden worden met individuele, relationele en maatschappelijke factoren.

2.4 Bestaand onderzoek

In Nederland zijn er meer dan twintig onderzoeksbureaus die zich met huiselijk geweld bezig houden. Specifiek onderzoek naar mannelijke slachtoffers in Nederland is er echter nooit gedaan.

In de Verenigde Staten is een diepte onderzoek gedaan naar huiselijk geweld tegen mannen door Prof. T.A. Migliaccio (1999).

Hij beschrijft twee kanten van de hulpverlening, waarvan de ene kant zegt dat huiselijk geweld tegen mannen wel bestaat, maar minder ernstig is dan de problematiek bij vrouwen. De andere kant geeft aan dat de problematiek vergelijkbaar is bij beide seksen. Migliaccio stelt zich kritisch op tegen het meetinstrument 'Conflict Tactics Scale' wat hierbij gebruikt wordt, omdat het voorbij gaat aan de beleving van het geweld en invloeden van het systeem en de maatschappij op het geweld. Migliaccio heeft onderzoek gedaan naar het patroon van geweld bij vrouwelijke daders en mannelijke slachtoffers in vergelijking met mannelijke daders en vrouwelijke slachtoffers. Hij heeft een overeenkomstig patroon gevonden op verschillende gebieden. Hij geeft aan dat verder onderzoek noodzakelijk is.

Het meest recente cijfer over het aantal mannelijke slachtoffers in Nederland komt uit de landelijke rapportage "*Met de deur in huis*". Er zijn door Advies- en Onderzoeksgroep Beke (2007) duizend incidenten van huiselijk geweld onderzocht, hierbij was 16,2% van de slachtoffers een man. Hierbij gaat het wel om incidenten die door de politieregio's in 2006 zijn geregistreerd. Feiten over de behoeften en kenmerken van deze doelgroep zijn er nooit verschenen in Nederland.

3. Het zorgaanbod

3.1 Het huidige zorgaanbod

Het huidige zorgaanbod in Nederland voor mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld is nooit landelijk onderzocht. Voor vrouwelijke slachtoffers van huiselijk geweld is er in elke regio wel hulpverleningsaanbod. Voor mannelijke slachtoffers zijn er slechts enkele instellingen die specifieke hulpverlening bieden. Terwijl er steeds meer cijfers bekend worden gemaakt waaruit is op te maken dat deze doelgroep van betekenisvolle omvang is. Uit onderzoek van onderzoeksbureau Beke (2006), is gebleken dat van de politiemeldingen van volwassen slachtoffers van huiselijk geweld ruim 80 procent vrouw is en 18,5 procent man. In het –eerder aangehaalde-, vervolgrapport ‘Met de deur in huis’ wordt een verhouding van 83,8 procent vrouwelijke slachtoffers en 16,2 procent mannelijke slachtoffers genoemd.

Jaarlijks overlijden er naar schatting 80 vrouwen, 20 mannen en 50 kinderen als gevolg van huiselijk geweld, zo is te lezen in een brochure *aanpak huiselijk geweld 2003* op de website www.huiselijkgeweld.nl. Op basis van deze cijfers is het huidige hulpverleningsaanbod voor deze doelgroep relatief klein in vergelijking met de aantallen vrouwelijke slachtoffers en het hulpverleningsaanbod dat voor hen beschikbaar is.

Uit de resultaten van ons onderzoek blijkt dat er in Nederland twee kleinschalige particuliere initiatieven zijn die opvang bieden aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. Beiden zijn gevestigd in Rotterdam. Beide opvanghuizen werken grotendeels met vrijwilligers, waarvan bij het ene opvanghuis een gedeelte zelf ervaringsdeskundig is. Bij beide huizen is de opleidingsachtergrond van de medewerkers zeer divers.

Daarnaast zijn er de reguliere instellingen die, naast zorg aan andere doelgroepen, indien nodig ook zorg bieden aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. Het gaat hier om vormen van maatschappelijke opvang, zoals crisisopvang (zie bijlage 2).

Alle hulpverleners waarbij een gestructureerd interview is afgenomen en een vragenlijst van is ontvangen, gaven aan dat er geen effectmetingen van de hulpverlening aan mannelijke slachtoffers hebben plaatsgevonden. Al kunnen hier verder geen conclusies aan worden verbonden aangezien dit binnen de hulpverlening in Nederland niet gebruikelijk is.

3.2 Het ‘front office’

Met het ‘front office’ worden in dit onderzoek de instellingen bedoeld, die als eerste met de doelgroep en haar problematiek in aanraking komen. Dit zijn de politie, de huisartsen, de Advies- en Steunpunten Huiselijk Geweld en de Eerste Hulp posten. Deze mensen hebben een primaire functie in het signaleren van de problematiek en zijn dus van cruciaal belang in de hulpverlening, omdat zij de mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld als eerste opvangen en kunnen doorverwijzen. Bij de Steunpunten Huiselijk Geweld bestaat de hulp uit (telefonische) gesprekken, waarin de hulpvraag inzichtelijk wordt gemaakt, advies en doorverwijzing. Instanties waar naar doorverwezen wordt zijn onder andere Algemeen Maatschappelijk Werk, Politie, GGZ, MEE, Leger des Heils, Verslavingszorg, Bureau Jeugdzorg en Advies- en Meldpunt Kindermishandeling.

3.3 Verleende zorg

Zowel in de telefonische interviews als in de vragenlijsten (zie bijlage 1) is er gevraagd naar de vormen van zorg die betreffende instellingen bieden. De twee particuliere initiatieven die uitsluitend zorg bieden aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld bieden opvang, individuele begeleiding, psychische hulp, praktische hulp en lotgenotencontact. In één opvanghuis is er tevens aandacht voor nazorg. Het andere opvanghuis gaf aan dat er wordt geprobeerd om de mannen, na enige tijd, weer zelfstandig te laten wonen. Uitgangspunten daarbij zijn: eigen verantwoordelijkheid, zelfstandigheid en werkzaamheid van de mannen. Ook werd er aangegeven dat er individueel gericht gewerkt wordt; de hulp en begeleiding is afgestemd op de problematiek van het slachtoffer.

De vier reguliere instellingen die indien nodig ook zorg bieden aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld, bieden voornamelijk een luisterend oor, ondersteuning, informatie en advies, individuele gesprekken, telefonische gesprekken en probleemverheldering. Daarnaast bieden een aantal van deze instellingen crisisopvang en/of ambulante hulpverlening. De Advies- en Steunpunten Huiselijk Geweld geven aan dat de benadering van mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld niet anders is dan die van vrouwelijke slachtoffers. Beide doelgroepen krijgen dezelfde vormen van hulp, die dan voornamelijk bestaat uit (telefonische) gesprekken, advies en het doorverwijzen van de slachtoffers.

Een aantal instellingen gaf aan dat er systeemgericht, toekomstgericht, competentiegericht, en taakgericht wordt gewerkt. Er wordt naar het hele systeem rond het slachtoffer gekeken om een beeld te krijgen van de problematiek. Andere instellingen gaven aan dat ze cliëntgericht en vraaggericht werken. Eén enkeling handelde volgens de methode waarin het acht-fasenmodel, wordt gehanteerd: in acht fasen wordt er een begeleidingsproces vormgegeven, waarin het hulpverleningstraject vanaf de intake tot de eventuele nazorg in fasen wordt onderscheiden. Bij de opvanghuizen, die uitsluitend aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld zorg bieden, wordt er niet gewerkt met een methodische onderbouwing. Deze instellingen hebben echter wel een uitgesproken visie op mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld; werken vanuit de cliënt, de cliënt staat centraal en een individuele benadering. Bij de vier reguliere hulpverleningsinstellingen wordt er wel methodisch gewerkt, maar deze methodieken zijn niet specifiek afgestemd op mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld.

4. Conclusies

4.1 Huidig zorgaanbod

Op basis van ons onderzoek kunnen we concluderen dat het zorgaanbod aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld relatief klein is, in vergelijking met het zorgaanbod aan vrouwelijke slachtoffers van huiselijk geweld.

In Nederland leveren op dit moment twee opvanghuizen, 'Stichting Humanity' en 'SOMIK-mannen', specifiek zorg aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. Beide opvanghuizen bevinden zich in Rotterdam en zijn een particulier initiatief. In deze instellingen wordt, deels of volledig, gewerkt met vrijwilligers. Naast deze twee opvanghuizen zijn er drie reguliere hulpverleningsinstellingen onderzocht, welke naast zorg aan andere doelgroepen, ook zorg bieden aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. Het gaat om 'Stichting Wende', 'Opvanghuis Den Eikelaar', 'HVO-Querido'. Deze instellingen werken voornamelijk met opgeleide hulpverleners. Naast genoemde instellingen zijn er ook nog de Advies- en Steunpunten Huiselijk Geweld (ASHG's) in Nederland, welke in hun zorgaanbod ook zorg aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld hebben opgenomen. Het ASHG is het loket waar mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld als eerste aan kunnen kloppen voor hulp.

4.2 Hulpvormen

De twee opvanghuizen die zojuist genoemd zijn, bieden opvang, individuele begeleiding, psychische hulp, praktische hulp en lotgenotencontact aan. Daarnaast wordt er hulp geboden bij het benaderen van andere instanties zoals de politie. In individuele gevallen wordt er nazorg geboden na het vertrek uit de opvang. Vaak wordt er naartoe gewerkt dat de mannen weer zelfstandig gaan wonen. Beide opvanghuizen geven aan individueel gericht te werken.

De drie instellingen die naast zorg aan andere doelgroepen, ook zorg bieden aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld, bieden een luisterend oor, ondersteuning, informatie en advies, individuele gesprekken, telefonische gesprekken en hulp bij het verhelderen van problemen aan. In sommige gevallen wordt een inschatting van het gevaar gemaakt. Daarnaast bieden enkele instellingen crisisopvang en/of ambulante hulpverlening.

De Advies- en Steunpunten Huiselijk Geweld bieden hulp door middel van telefonische gesprekken en richten zich voornamelijk op doorverwijzing. In complexe situaties wordt door hen de hulpverlening aangestuurd. De Advies- en Steunpunten Huiselijk Geweld geven aan dat de benadering van mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld, niet anders is dan die van vrouwelijke slachtoffers. Beide doelgroepen ontvangen dezelfde vormen van hulp.

4.3 Gebruikmaking van methodieken en methoden

De twee genoemde opvanghuizen, welke zich in hun hulpaanbod specifiek richten op mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld, werken niet met specifieke methodieken en methoden rondom hun doelgroep 'mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld'. Zij werken vooral vanuit de cliënt. De cliënt staat centraal en wordt individueel benaderd. De andere genoemde instellingen die, naast zorg aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld, ook zorg bieden aan andere doelgroepen, werken wel

met methodieken en methoden. Een veel genoemde methodiek is het systeemgericht werken. De gebruikte methodieken en methoden zijn niet specifiek afgestemd op mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. Binnen deze instellingen is er dus geen sprake van een specifiek programma voor mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. Daarnaast zijn hulpverleners weinig op de hoogte van de door hun instelling gebruikte methodieken en methoden.

4.4 Achtergrond van het mannelijke slachtoffer

Huiselijk geweld kan zich op elk moment in een relatie voordoen. De duur van het huiselijk geweld is in iedere situatie anders. Huiselijk geweld begint vaak met psychisch geweld, wat uiteindelijk tot lichamelijk geweld leidt. De intensiteit van het huiselijk geweld neemt toe, naarmate het langer voortduurt.

Mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld komen niet telkens opnieuw terecht in een situatie waarin zij een vrouwelijke partner treffen die hen mishandelt. Onze respondenten zijn in eerdere relaties niet slachtoffer geworden van huiselijk geweld.

Het huiselijk geweld is gericht op de man en niet op eventueel aanwezige kinderen. Echter, kinderen merken wel op dat er iets aan de hand is. Dit heeft zijn uitwerking op hun gedrag. Hoe kinderen reageren op het huiselijk geweld, hangt sterk samen met de leeftijd die zij hebben en het feit of zij wel of niet thuiswonend waren ten tijde van het huiselijk geweld.

4.5 De ervaring met het geweld

Mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld voelen zich klein en vernederd. Zij ervaren gevoelens als schaamte, boosheid, machteloosheid en onzekerheid. De last die zij meedragen ten gevolge van het huiselijk geweld, is vaak zo groot dat deze haast niet te dragen is. Soms kan men het psychisch niet meer aan en spelen er gedachten rondom de dood.

De norm dat een man een vrouw niet hoort te slaan, heeft invloed op de reactie van de man richting zijn partner. Deze norm maakt dat mannelijke slachtoffers niet of nauwelijks op de situatie reageren door lichamelijk geweld te gebruiken tegen de partner.

Het huiselijk geweld heeft een grote impact op de ervaring en beleving van mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld, wat vervolgens het hele functioneren van de man beïnvloedt. Zo heeft het huiselijk geweld invloed op het werk, op relaties en op het functioneren van de man. De man heeft minder sociale contacten en functioneert minder op zijn werk. Soms komt het voor dat de man langer doorwerkt om maar niet naar huis te hoeven gaan.

Alcoholmisbruik door de partner, psychische problematiek van de partner en het niet kunnen omgaan met boosheidsgevoelens door de partner, worden genoemd als belangrijke veroorzakers van het huiselijk geweld tegen mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld.

4.6 Ervaringen met de hulpverlening

De huidige ervaringen van mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld met betrekking tot de hulpverlening, zijn zowel positief als negatief. Het zijn erg uiteenlopende en verschillende ervaringen.

De één bestempelt de eerste reactie van een hulpverlener als vriendelijk en accepterend, terwijl een ander geen enkele positieve ervaring kan noemen.

Mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld zijn tevreden over de opvanghuizen en over de Advies- en Steunpunten Huiselijk Geweld. Ook worden enkele individuele contacten met behandelaars als positief ervaren. Er wordt negatief gesproken over de geheimhoudingsplicht van hulpverleners onderling, waarbij overleg tussen de hulpverlener van het slachtoffer en de hulpverlener van de dader gemist wordt. Een veel voorkomende negatieve opmerking, ten opzichte van de hulpverlening, is dat hulpverleners veel woorden gebruiken, maar er weinig daden aan koppelen. Verder is er te weinig aansluiting op de wensen, behoeften en hulpvraag van de respondent. Daarnaast wordt aangegeven dat er te weinig maatschappelijke aandacht is voor deze doelgroep. Men ziet folders en reclamespotjes over mannelijke daders en vrouwelijke slachtoffers en mist hierin de aandacht voor mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld.

4.7 Hulpbehoefte

Mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld hebben behoefte aan (h)erkenning en aandacht voor het fenomeen huiselijk geweld, zowel van de hulpverlening en de samenleving als van het sociale netwerk. Zij hebben behoefte aan iemand die een luisterend oor biedt, zonder daarbij meteen een (voor)oordeel te hebben. Verder is er behoefte aan een juiste beeldvorming over huiselijk geweld: ook mannen kunnen slachtoffer zijn van huiselijk geweld!

“Niet alleen woorden, maar ook daden!” Dit is heel sterk de behoefte van mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld, wanneer het gaat over de houding van een hulpverlener. Ook doortastendheid, het bieden van duidelijkheid, ondersteuning en begeleiding en een systeemgerichte aanpak zijn concrete behoeftes van mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. Daarnaast hebben mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld behoefte aan overleg tussen hulpverleners onderling en geven zij aan dat zij graag een hulpverlener voor zich hebben met ervaringsdeskundigheid of op zijn minst voldoende levenservaring. Er bestaat niet een directe voorkeur voor een mannelijke of vrouwelijke hulpverlener. Wat betreft de vormen van hulp, is er behoefte aan hulp en begeleiding in de persoonlijke ontwikkeling. Mannen zouden verder graag één centrale organisatie zien waar mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld terecht kunnen, waardoor zij niet van het kastje naar de muur gestuurd worden.

4.8 Het huidige zorgaanbod afgestemd op de hulpvraag

Het huidige zorgaanbod sluit onvoldoende aan op de wensen en behoeften van mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. Dit komt omdat in de praktijk het huidige zorgaanbod anders wordt uitgevoerd en ervaren dan dat dit ‘op papier’ staat.

‘Op papier’ worden veel vormen van hulpverlening genoemd en deze komen in veel gevallen ook overeen met de wensen en behoeften van mannelijke slachtoffers. Echter, in de praktijk hebben mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld nog onvervulde wensen en behoeften met betrekking tot de hulpverlening. Mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld missen daadwerkelijke actie van hulpverleners in onhoudbare situaties. Ook wensen zij dat het fenomeen ‘mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld’ meer aandacht en (h)erkenning zal krijgen van de hulpverlening, maar ook van de

samenleving en van hun persoonlijke netwerk. Daarnaast zouden zij de systeemgerichte aanpak, door de hulpverleners, meer in de praktijk gebracht willen zien.

4.9 Eindconclusie

Tot slot concluderen wij dat het zorgaanbod voor mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld verder geprofessionaliseerd kan worden. Het bestaande zorgaanbod verkeert vaak nog in een opstartfase. Er is nog te weinig bekend over de doelgroep om zorg te verlenen die past bij de vraag van de doelgroep.

5. Aanbevelingen

5.1 Aanbevelingen t.a.v. de hulpverlening

Zorgaanbod verspreiden over heel Nederland

Het zorgaanbod aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld is verscheiden. Er worden verschillende vormen van zorg aangeboden. Echter, deze zorg is over het algemeen genomen gecentreerd in bepaalde plekken van Nederland, waardoor een groot deel van Nederland weinig tot geen specifieke zorg kan bieden aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. Een aanbeveling is om zorg goed te verspreiden over heel Nederland, zodat er een goed hulpverleningsnetwerk ontstaat om mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld te voorzien van passende zorg.

Het is niet met zekerheid te zeggen dat er vraag is naar meer opvanghuizen, omdat niet bekend is hoe groot de groep mannen is die slachtoffer zijn van huiselijk geweld, verder is het moeilijk te bepalen of mannelijke slachtoffers daadwerkelijk behoefte hebben aan een opvanghuis. Vier van de zeven respondenten wonen of hebben gewoond in een opvanghuis en gaven logischerwijs aan dat hier hun behoefte lag. Of dit voor andere slachtoffers generaliseerbaar is, is onbekend.

Echter, het zou goed zijn meerdere opvanghuizen te openen op meerdere locaties in het land.

Adequate doorverwijzing

Het is belangrijk om als hulpverleningsinstelling op de hoogte te zijn van het zorgaanbod aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. Het is belangrijk om te weten naar wie je een mannelijk slachtoffer van huiselijk geweld door kunt verwijzen. De respondenten uit dit onderzoek hebben heel duidelijk aangegeven dat zij het als negatief ervaren dat zij van het kastje naar de muur gestuurd worden. Om dit te voorkomen is het belangrijk om als hulpverleningsinstelling adequaat te kunnen doorverwijzen.

Systeemgericht werken

Het is belangrijk dat een hulpverleningsinstelling het hele systeem van het mannelijke slachtoffer van huiselijk geweld betreft in het hulpverleningsaanbod. Veel respondenten uit dit onderzoek gaven aan dat zij hulp aan hun (ex-)partner en kinderen hebben gemist in het hulpverleningsaanbod. Door het gehele systeem te betrekken in de hulpverlening is er eerder kans op slagen.

Kennis hebben van instellingsmethodiek en methodes

Uit dit onderzoek is gebleken dat veel hulpverleners die wij gesproken hebben niet meteen wisten wat de begrippen methodiek en methode inhielden en het verschil tussen beiden niet begrepen. Vervolgens konden zij, na een korte uitleg van de begrippen, over het algemeen niet meteen een antwoord geven op de vraag welke methodieken en methodes zij hanteren binnen hun instelling. Het is belangrijk dat elke hulpverleningsinstelling een goed geformuleerde instellingsmethodiek heeft en methodisch werkt. Het is daarbij van groot belang dat elke hulpverlener die werkzaam is bij de instelling op de hoogte is van de instellingsmethodiek om van daaruit te handelen. Dit maakt dat een hulpverleningsinstelling met elkaar op één lijn zit in het benaderen, begeleiden en/of behandelen van de cliënt. Ook al geven respondenten aan dat zij graag een hulpverlener zien die ervaringsdeskundig

is en niet handelt vanuit 'een boekje', toch is het belangrijk dat elke instelling een basis heeft van waaruit hulp wordt verleend en waarop het handelen onderbouwd en gelegitimeerd kan worden, bijvoorbeeld door effectmetingen.

Hulpverleningsinstellingen moeten zorgen voor een plek op de sociale kaart

Het is aan te bevelen om als hulpverleningsinstelling tijd en energie te steken om de instelling op de sociale kaart van de regio te zetten. Uit dit onderzoek is gebleken dat mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld op veel verschillende manieren terechtkomen in de hulpverlening die specifiek bestaat voor deze slachtoffers. Ze komen vaak eerst terecht bij eerstelijns hulpverlening, ook wel het 'front office' genoemd. Het is belangrijk dat deze eerstelijns hulpverlening op de hoogte is van instellingen die hulp verlenen aan deze doelgroep en op die wijze adequaat kan doorverwijzen.

Hulpverlenershouding

Het is belangrijk om als hulpverlener die hulp biedt aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld, in het eerste contact met hen vooral een luisterende houding aan te nemen. Het slachtoffer komt uit een vaak hectische en complexe situatie en wil dat er geluisterd wordt naar zijn verhaal. Het is erg belangrijk om het slachtoffer serieus te nemen, niet meteen met een oordeel klaar te staan en begrip te tonen voor de situatie van het slachtoffer. Als er beloftes gedaan worden is het zeer belangrijk deze ook na te komen. In dit onderzoek kwam erg duidelijk naar voren dat de mannelijke slachtoffers niet alleen maar mooie woorden willen, maar ook daden willen zien. Het is belangrijk zoveel mogelijk aan te sluiten op de wensen en behoeften van de cliënt en adequaat actie te ondernemen waar nodig. Aandacht hebben voor de doelgroep is belangrijk.

Ervaringsdeskundigheid

Het is aan te bevelen dat elke hulpverleningsinstelling die zorg biedt aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld, minstens één ervaringsdeskundige in huis heeft. De respondenten die deelnamen aan dit onderzoek gaven veelal aan dat het makkelijker praten is met iemand die zelf te maken heeft gehad met huiselijk geweld en dat een ervaringsdeskundige zich ook beter in kan leven in zijn situatie. Het zal niet gemakkelijk zijn voor een hulpverleningsinstelling om een medewerker te vinden die ervaringsdeskundige is, daarom is het aan te bevelen om in elk geval mensen in huis te hebben met veel levenservaring en/of ervaring met de doelgroep. Dit is een wens die aan wordt gegeven door respondenten, maar waarover wel te discussiëren valt. Immers, wanneer heeft iemand levenservaring of heeft iemand genoeg ervaring met de doelgroep? Hier moet volgens eigen inzicht naar gekeken worden.

Overleg tussen hulpverleners

Het is aan te bevelen om hulpverleners die zorg bieden aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld, de (ex-)partner en de kinderen, met elkaar te laten samenwerken. Het is belangrijk dat er gedegen samenwerkingsafspraken gemaakt worden, wat de kwaliteit en effectiviteit van hulpverlenen zal bevorderen. Een aantal respondenten die deelnamen aan dit onderzoek gaven aan dat zij er

tegenaan zijn gelopen dat er geen onderling overleg mogelijk was tussen de verschillende hulpverleners van de verschillende onderdelen van het systeem. Dit was onmogelijk in verband met geheimhoudingsplicht. Het is wenselijk dat de verschillende hulpverleners toch met elkaar in contact komen en samen kunnen komen tot een vorm van hulpverleners die het systeem effectief zal helpen.

Direct ingrijpen

Het is belangrijk om direct in te grijpen als er sprake is van huiselijk geweld en er mensen gevaar lopen. Respondenten geven in ons onderzoek aan dat zij zelf vaak de kracht niet hadden om de situatie te doorbreken of te stoppen. Zij hadden hierbij ondersteuning nodig van een hulpverlener, welke ze vaak niet kregen. Het is belangrijk dat een hulpverlener zich bewust is van de situatie van het slachtoffer. Als een hulpverlener de situatie niet vertrouwt en vreest dat de cliënt in gevaar kan zijn als hij weer terug gaat naar zijn thuissituatie, is het belangrijk om actief te zijn in het zoeken naar een manier waarbij de politie ingeschakeld kan worden. Men kan zoeken naar situaties waarin strafbare feiten duidelijk naar voren komen en kan het mannelijke slachtoffer ook laten weten dat zij hierin actief willen zijn. De politie mag alleen ingeschakeld worden in overeenstemming met de cliënt.

Taboe doorbreken

Het is belangrijk dat een hulpverleningsinstelling niet alleen spreekt over geweld van een mannelijke dader naar een vrouwelijk slachtoffer van huiselijk geweld, maar zelf ook meehelpt om het taboe te doorbreken dat bestaat over mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. Dit is ook belangrijk in promotiemateriaal, voorlichtingsmateriaal en tijdens voorlichtingen die een instelling geeft. Op deze manier wordt gewerkt aan een evenwichtige beeldvorming van huiselijk geweld.

Bieden van praktische hulp

Er is door een aantal respondenten aangegeven dat zij behoefte hebben aan praktische hulp, zoals hulp bij de financiën of het zoeken van een woning. Voor veel slachtoffers is dit erg belangrijk omdat zij zich in een moeilijke en hectische periode van hun leven bevinden. Zij zijn vaak zo bezig met het verwerken van het huiselijk geweld, dat praktische zaken achterop komen te liggen of te weinig aandacht krijgen. Deze praktische zaken zijn de basis om het leven weer op de rit te krijgen, waardoor het belangrijk is hier ook samen met een slachtoffer aandacht aan te schenken.

Effectmeting en tevredenheidsonderzoek

Om als hulpverleningsinstelling duidelijk te krijgen of het hulpverleningsaanbod voldoende aansluit op de wensen en behoeften van de doelgroep, is het belangrijk om regelmatig effectmetingen te houden en tevredenheidsonderzoek te doen. Het zou aan te bevelen zijn om een instrument te ontwikkelen welke het mannelijk slachtoffer van huiselijk geweld in kan vullen bij aanvang en beëindiging van de begeleiding of behandeling.

5.2 Aanbevelingen t.a.v. verder onderzoek

Ons onderzoek had een verkennend karakter, omdat er in Nederland nog vrijwel geen onderzoek gedaan is naar mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. We hopen hiermee een aanzet te hebben gegeven voor verder onderzoek naar deze doelgroep, zodat de hulpverlening aan deze doelgroep meer vraaggericht en methodisch vormgegeven kan worden en er meer maatschappelijke bekendheid ontstaat. Er ligt dus nog een grote vraag naar onderzoek. In dit hoofdstuk zullen wij handreikingen doen om deze uitdaging vorm te geven.

Percentages mannelijke slachtoffers in Nederland

In de oriëntatiefase van ons onderzoek zijn wij heel uiteenlopende cijfers en percentages van de verhouding van mannelijke en vrouwelijke slachtoffers van huiselijk geweld tegengekomen.

Dit is uiteenlopend door de verschillende onderzoeksmethodes, zodat er bijvoorbeeld alleen naar het aantal aangiftes bij de politie is gekeken. Het is dus belangrijk om onderzoek te doen met een goede generaliseerbaarheid

Seksespecifieke vormen van geweld

Ons onderzoek is vanwege het beperkte aantal respondenten niet generaliseerbaar. Wij hebben geconcludeerd dat de geweldsvormen bij vrouwelijke daders waarschijnlijk anders zijn dan bij mannelijke daders, bijvoorbeeld op het gebied van seksueel geweld. Het zal moeilijk zijn hier onderzoek naar te doen, vanwege het taboe dat er rust op de mannelijke slachtoffers en vrouwelijke daders.

Seksespecifieke frequentie en intensiteit van geweld

Er is wel onderzoek gedaan naar vrouwelijke daders van huiselijk geweld wat betreft de frequentie en intensiteit van het geweld, maar dit is gedaan met de onderzoeksmethode Conflict Tactics Scale. Deze ligt onder vuur omdat het te weinig recht zou doen aan de beleving van het slachtoffer.

Kenmerken vrouwelijke plegers

Enkele respondenten noemden psychische problemen of middelengebruik van hun partner als de mogelijke oorzaak van het gewelddadige gedrag. Verder onderzoek zou moeten uitwijzen of dit risicofactoren zijn voor het ontstaan van geweldsgebruik binnen de relatie, zodat er preventieve zorg zou kunnen worden geboden. Het vinden van respondenten voor dit onderzoek zal echter wel een punt van zorg blijven.

Kenmerken mannelijke slachtoffers

Wij concluderen dat een opvallend deel van onze respondenten in de leeftijdscategorie van vijftig tot zestig jaar valt ten tijde van het afnemen van de interviews. Verder onderzoek zal uit moeten wijzen of mannen met bepaalde kenmerken meer risico lopen om slachtoffer te worden van huiselijk geweld. De bevindingen kunnen gebruikt worden om de hulpverlening en preventie beter te laten aansluiten bij de behoeften van de slachtoffers.

Oorzakelijke factoren van het geweld

Oorzaken van het geweld kunnen liggen bij het slachtoffer, de dader of de situatie waarin zij verkeren, maar waarschijnlijk zijn er meerdere oorzakelijke factoren die elkaar beïnvloeden en leiden tot het ontstaan en in stand houden van het geweld. Door middel van kwalitatief onderzoek kan er meer inzicht verkregen worden in deze factoren en kan de hulpverlening hier beter op inspelen.

Vergelijking geweldsspiraal mannelijke daders met vrouwelijke daders

Onderzoek naar het geweld van mannelijke daders richting vrouwelijke slachtoffers, heeft geleid tot het inzicht dat er sprake is van een geweldsspiraal die door beide partners in stand wordt gehouden. Door onderzoek naar geweld van vrouwelijke daders richting mannelijke slachtoffers zal duidelijk worden of deze twee verschillende groepen vergelijkbaar zijn en of er dus eventueel methodieken en methoden vanuit de vrouwenhulpverlening toepasbaar zijn voor de mannelijke slachtoffers.

Wederkerigheid

Tot nu toe hebben wij voornamelijk gesproken over daders/plegers en slachtoffers, waarbij we ervan uitgaan dat één van de partners geweld gebruikt en de ander niet of slechts in geringe mate, of vanuit zelfbescherming. Maar het is ook mogelijk dat beide partners en/of ook andere gezinsleden geweld gebruiken. Door inzicht te krijgen in de factoren die dit geweld veroorzaken kan er gewerkt worden aan preventie en signalering.

Slachtoffers in homoseksuele relaties

Mannelijke slachtoffers met een homoseksuele relatie hebben wij uitgesloten van ons onderzoek, vanwege onze beperkte tijd en middelen. Omdat deze doelgroep wel bestaat geeft het de reden om onderzoek te doen naar de aard en de omvang van huiselijk geweld in homoseksuele en lesbische relaties en de behoefte aan hulpverlening. Het is niet bekend in welke mate hier al onderzoek naar wordt verricht.

Huiselijk geweld onder allochtonen, anders dan eengerelateerd geweld

In het afgelopen jaar is er binnen de politiek steeds meer aandacht gekomen voor mannelijke slachtoffers van eengerelateerd geweld. Zo is in 2006 het interdepartementale programma eengerelateerd geweld opgezet, waarin onder andere de ministeries van Justitie, VWS en VROM samenwerken. Het is ons echter onduidelijk in welke mate er ook allochtone mannen slachtoffer zijn van geweld in huiselijke kring door hun partner. Er zou onderzoek gedaan kunnen worden naar de oorzaken, het verloop, de frequentie, de intensiteit en de vormen van het geweld, het voorkomen van wederkerig geweld, het hulpaanbod voor deze groep en de invloed van culturele en etnische factoren. Omdat hier in de politiek al veel aandacht voor is, is het te verwachten dat onderzoek naar deze groep niet lang op zich zal laten wachten.

Slotwoord

Na acht maanden onderzoek zijn we uiteindelijk gekomen tot de conclusies en aanbevelingen in dit rapport. De eerste vier maanden hebben we voornamelijk besteed aan vooronderzoek, als voorbereiding op het 'echte' werk, namelijk de interviews met zeven mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. Zij hebben met hun openhartigheid en vertrouwen ons onderzoek uiteindelijk gemaakt tot dit rapport. Onze hoop is nu op de hulpverleners, die met hun kunde en kennis dit onderzoek verder laten gaan in de praktijk. Zij kunnen het verschil maken voor de mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld. Naar onze mening kan ook vervolgonderzoek een wezenlijk verschil maken in de hulpverlening aan deze doelgroep. Meer kennis over de doelgroep betekent ook beter kunnen aansluiten bij hen. Dit is uiteindelijk ons doel. Wij willen een voorbeeld zijn voor allen die hier mee verder gaan, om te laten zien dat onderzoek over deze doelgroep niet onmogelijk is door het taboe, maar dat het een weg is naar openheid en erkenning.

Wij willen iedereen hartelijk bedanken die aan ons onderzoek heeft meegewerkt, in het bijzonder onze opdrachtgever Ben Serkei van MOVISIE, die ons met zijn ervaring en kennis tot een grotere hoogte heeft doen stijgen. Ook willen we alle respondenten van ons onderzoek en de instellingen die ons hebben bijgestaan hartelijk bedanken voor hun vertrouwen, inzet en betrokkenheid. Zonder jullie was het nooit gelukt om dit onderzoek uit te voeren. Ook in de toekomst heeft Nederland jullie nodig om op te staan en te spreken.

Projectgroep 'Thuis in je huis'

Mariët Batterink
Jantine Griffioen
Esther Grit
Kitty Korf
Arnold Messelink
Reina van Wijhe

Literatuur

- Dutton, D.G. & Golant, S.K. & Pijnaker, H. (2000). *De partnermishandelaar*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.
- Migliaccio, T.A. (1999). Mishandelde mannen: een narratieve analyse. *Gezinstherapie wereldwijd: een selectie uit de internationale vakliteratuur*, 15 (3), 269-296
- Advies- en Onderzoeksgroep Beke, Henk Ferwerda. (2007). *Met de deur in huis*. Omvang, aard, achtergrondkenmerken en aanpak van huiselijk geweld in 2006 op basis van landelijke politiecijfers. Arnhem/Dordrecht, september 2007
- Advies- en Onderzoeksgroep Beke, Henk Ferwerda. (2006). *Binnen zonder kloppen*. Omvang, aard, achtergrondkenmerken en aanpak van huiselijk geweld in 2005 op basis van landelijke politiecijfers.
- From the World wide web:
www.justitie.nl/onderwerpen/criminaliteit/eergelateerd_geweld
- From the World wide web:
www.huiselijkgeweld.nl/doc/beleid/vng_aanpak_huiselijk_geweld.pdf
- Ministerie van Justitie(2002) 'Privé geweld publieke zaak', Een nota over de gezamenlijke aanpak van huiselijk geweld
- Intomart. (1997). *Huiselijk geweld: Aard, omvang en hulpverlening*. Ministerie van Justitie.
- Stichting tot Wetenschappelijk Onderzoek bij de Universiteit van Amsterdam omtrent Seksualiteit en Geweld, Renée Römken (1989) "Geweld tegen vrouwen in heteroseksuele relaties". Een landelijk onderzoek naar de omvang, de aard, de gevolgen en de achtergronden."

VRAGENLIJST ONDERZOEK MANNELIJKE SLACHTOFFERS VAN HUISELIJK GEWELD

December 2007

Naam Steunpunt Huiselijk Geweld:
Contactpersoon:

1. Hoeveel slachtoffers van huiselijk geweld heeft het Steunpunt in 2006 geregistreerd?

Aantal totaal:

Aantal mannelijke slachtoffers¹ (18-65 jaar):

Aantal vrouwelijke slachtoffers:

2. Wat is het aantal mannelijke slachtoffers van een mannelijke of vrouwelijke pleger in een partnerrelatie?

Slachtoffer van mannelijke pleger:

Slachtoffer van vrouwelijke pleger:

Onbekend:

Wordt niet op geregistreerd:

3. Welke hulp biedt u aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld?

4. Naar wie worden mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld verwezen?

5. Kent u mannelijke slachtoffers die bereid zijn mee te werken aan een interview t.b.v. dit onderzoek?

6. Hebt u nog vragen of opmerkingen?

Graag retourneren vóór 11 januari 2008

thuisinjehuis@gmail.com (mailadres onderzoeksgroep "Thuis in je huis") en b.serkei@movisie.nl

¹ Het betreft hier mannelijke slachtoffers in een partnerrelatie.

Bijlage 2

De door ons onderzochte hulpverleningsinstellingen:

Twee opvanghuizen, welke specifiek zorg bieden aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld, zijn de volgende. :

Stichting Humanity, Rotterdam

www.stichting-humanity.nl

SOMIK-mannen, Rotterdam

www.somik-mannen.nl

Vier reguliere hulpverleningsinstellingen welke naast zorg aan andere doelgroepen zich ook richten op mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld, zijn de volgende:

'Stichting Wende', Den Haag

www.stichtingwende.nl

'Opvanghuis Den Eikelaar', Leek

www.opvang-ondersteuning.nl

'HVO-Querido', Amsterdam

www.hvoquerido.nl

Advies- en Steunpunten Huiselijk Geweld

Wij hebben in totaal 38 Advies- en Steunpunten Huiselijk geweld benaderd. Adres- en contact informatie hiervan vindt u op de website: www.huiselijkgeweld.nl/organisaties/steunpunten.html.

Bijlage 3

Interviewvragen

Achtergrond respondent

- Hoe oud bent u?
- Wat is uw hoogste, afgeronde opleiding?
- Werkt u momenteel?
- Zo ja: wat is uw beroep en uw functie?
- Heeft u op dit moment een relatie?
- Zo ja: bent u getrouwd/samenwonend/anders?
- Heeft u kinderen?
- Zo ja: hoeveel?

Achtergrond huiselijk geweld

- Hoe lang geleden heeft u voor het eerst te maken gehad met huiselijk geweld?
- Hoe lang geleden heeft u voor het laatst te maken gehad met huiselijk geweld?
- Heeft u in meerdere relaties te maken gehad met huiselijk geweld?
- Zo ja: dan richten we ons in dit onderzoek op de voor u laatste relatie waarin huiselijk geweld voorkwam.
- Was u op dat moment getrouwd of samenwonend?
- Had u op dat moment kinderen?
- Zo ja: hoe reageerden uw kinderen op de situatie?

Ervaring met huiselijk geweld

- Kunt u vertellen wanneer in de relatie het huiselijk geweld begon?
- Hoe ging het vervolgens verder?
- Welke vorm van huiselijk geweld heeft u in deze relatie meegemaakt, lichamelijk, psychisch en/of seksueel geweld?
- Wat was de oorzaak van het huiselijk geweld?
- Tegen wie was het geweld gericht?
- Hoe was dit voor u?
- Had het huiselijk geweld invloed op uw werk, relaties en functioneren?
- Zo ja, kunt u aangeven hoe?

Huidige ervaring met hulpverlening

- Krijgt u op dit moment hulp van professionele hulpverleners?
- Zo ja: kunt u daar iets meer over vertellen (soort hulp, hulpverlening)?
- Zo nee: heeft u al eerder hulp van professionele hulpverleners gekregen?

- Zo ja: heeft u toen zelf besloten om hulp te gaan zoeken?
- Wanneer besloot u om hulp te gaan zoeken? Wat was de aanleiding?
- Welke stappen heeft u hier vervolgens genomen?
- Hoe was de eerste reactie van de hulpverlening op uw melding?
- Wat vond u daarvan?
- Welke ervaringen heeft u met hulpverlening?

Behoeften

- Wat zijn uw behoeften en wensen met het oog op de hulpverlening?
- Zou u de voor u goede hulpverleningsinstantie kunnen omschrijven?
- Zou u de voor u goede hulpverlener kunnen omschrijven?
- Heeft u voorkeur voor een mannelijke hulpverlener of een vrouwelijke hulpverlener?
- Zo ja: zou u aan kunnen geven waarom?
- Als we naar de soorten hulpverlening kijken, welke soort zou u dan het meeste aanspreken?
Bijvoorbeeld: hulpverlening in eigen thuissituatie, hulpverlening binnen een instelling, vormen van therapie, gespreksgroepen.
- Wat zijn uw behoeften en wensen als het gaat om de mensen om u heen en wat zij voor u zouden kunnen betekenen?
- Wat zijn uw behoeften en wensen als het gaat om de mensen in samenleving en de manier waarop zij kijken naar en omgaan met mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld?

Eigen inbreng

- Heeft u zelf nog aanvullingen op dit interview of zou u nog specifiek iets willen vertellen?

Bijlage 4

Aanvullende vragenlijst voor hulpverleners m.b.t. het zorgaanbod voor mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld

1. Hoeveel mensen werken er in totaal bij jullie instelling?
2. Wat is de visie van de instelling op de doelgroep, op de problematiek en de hulp die zij bieden?
3. Hoeveel hulpverleners hebben direct contact met de doelgroep? En hoe vaak?
4. Wat zijn de concrete activiteiten van de hulpverlening ten opzichte van de cliënt van aanmelding tot vertrek? Wij denken dan bijvoorbeeld aan: intake, rapportage, aansturing van de hulpverlening, vergaderingen, opstellen van behandelplannen, dagindeling van de hulpverlener, opbouw van een gesprek en nazorg.
5. Op welke manier hebben deze hulpverleners contact met de doelgroep? Gaan zij naar de cliënt toe, woont de cliënt in een opvang van de instelling, is er alleen telefonisch contact e.d.?
6. Wat is de algemeen geldende benaderingswijze die jullie hanteren binnen de instelling ten opzichte van de cliënten? Gelden hier intern afspraken over?

Bijlage 5

Resultaten van de interviews met mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld

Achtergrond van de respondent	Leeftijd	20 – 30: 1 30 – 40: 1 40 – 50: 0 50 – 60: 5
	Hoogst afgeronde opleiding	Basisonderwijs: 1 Middelbaar onderwijs: 0 MBO: 2 HBO: 4
	Huidige werk	Zes van de zeven respondenten hebben werk. Hun beroepen lopen uiteen.
	Huidige relatie	Eén man heeft op dit moment nog steeds een relatie met de vrouw door wie hij mishandeld is. Vier van de zes respondenten hebben geen nieuwe relatie met een andere vrouw gekregen. Eén van hen ligt op dit moment in scheiding met de vrouw door wie hij mishandeld is. Eén is opnieuw getrouwd met een andere vrouw en één heeft op dit moment een relatie met een andere vrouw, maar is niet met haar getrouwd.
	Kinderen	Alle mannen hebben kinderen. Vier van de zeven respondenten hebben kinderen van de vrouw door wie zij mishandeld zijn. Drie respondenten hebben kinderen uit een eerdere relatie. Eén man heeft één kind, vier mannen hebben twee kinderen, één man heeft drie kinderen en één man heeft er vier.
Periode waarin het huiselijk geweld plaats vond	Duur huiselijk geweld	18 jaar 1,5 jaar 4,5 jaar 17,5 jaar Ruim 1 jaar 1 jaar
	Moment in relatie waarop het huiselijk geweld begon	<ul style="list-style-type: none"> - Nadat verliefdheid over was - Na begin huwelijk - Na twee jaar - Na drie jaar - Twee mannen na vier jaar

		- Na zes jaar
Relaties van de respondent	Huiselijk geweld in meerdere relaties	Alle zeven respondenten hebben het huiselijk geweld niet in eerdere relaties meegemaakt. Eén van de respondenten heeft het wel meegemaakt in zijn jeugd.
	Soort relatie gedurende het huiselijk geweld	Vijf respondenten waren getrouwd, twee samenwonend.
Kinderen	Aanwezigheid van kinderen gedurende het huiselijk geweld	Vier van de respondenten hadden thuiswonende kinderen gedurende het huiselijk geweld. Drie respondenten hadden kinderen uitwonend.
	Reactie van kinderen op het huiselijk geweld	<ul style="list-style-type: none"> - Scherpe reactie op politie - Huilen - Geschrokken - Kinderen hebben er weinig van gemerkt - Zwijgen - Zich wel veilig voelen, maar niet meer vrij om te gaan en te staan - Kinderen werden opstandig richting moeder
Manier waarop het huiselijk geweld plaats vond	Vormen van huiselijk geweld	<p>Lichamelijk (zeven respondenten)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wurgten - Slaan - Gebruik van voorwerpen - Schoppen (in kruis) - Gooien van voorwerpen - Bijten - Op respondent springen - Vechten/worstelen - Kleding van lijf scheuren <p>Psychisch (zeven respondenten)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beledigen - Spugen - Geld stelen - Stoken - Dwingen - Opeisen van aandacht - Manipuleren - Schreeuwen - Dreigen met kinderen

		<ul style="list-style-type: none"> - Uit slaap houden - Kleineren - Bedreigen - Zwart maken - Zwijgen - Verwijten maken - Vloeken - Bemoeien <p>Seksueel (één respondent)</p>
	Oorzaken van huiselijk geweld volgens man	<ul style="list-style-type: none"> - Psychische problemen van partner - Alcoholmisbruik - Partner heeft een relatie gehad waarin zij mishandeld werd - Problematiek binnen familie - Partner heeft het gevoel aandacht te kort te krijgen - Bemoeienissen van familieleden met het gezinsleven - Lichamelijke ziekte van de respondent - Communicatiestoornissen - Partner kan niet omgaan met boosheid - Drugsgebruik van partner
Partner	Problemen bij partner volgens respondent (die eventueel invloed gehad kunnen hebben op het ontstaan van huiselijk geweld)	<ul style="list-style-type: none"> - Automutilatie - Alcoholmisbruik - Psychische problemen - Partner is heel beïnvloedbaar - Geen inzicht in ziekte van de respondent - Partner is te slim, de respondent te naïef - Partner kon niet toegeven dat ze fout zat - Partner vindt dat ze geen schuld heeft - Partner wordt boos als iets niet gaat zoals zij dat wil - Partner kan niet omgaan met relaties en mensen - Partner kan niet overweg met haar eigen boosheid
	Tegen wie was het huiselijk geweld gericht	In alle zeven gevallen was het geweld alleen gericht tegen de respondent. In één geval was het zo dat de kinderen van de

		respondent werden ingezet als machtsmiddel tegen de respondent.
	Geweld door beide partners	<p>Vier van de zeven mannen geven aan dat zij nooit geweld hebben gebruikt richting de partner door wie zij mishandeld werden. Één man geeft aan dat hij wel eens 'per ongeluk' een tik heeft terug gegeven. Hij zou haar echter alle hoeken van de kamer hebben laten zien als ze een man was geweest.</p> <p>Van de andere twee mannen is het niet volledig bekend of zij ook agressie gebruikt hebben richting hun partner.</p> <p>Door meerdere respondenten wordt wel aangegeven dat zij zich soms verweerden door de partner vast te pakken.</p>
Vervolg en beleving van huiselijk geweld	Verloop van het huiselijk geweld	<ul style="list-style-type: none"> - Respondent trof voorzorgsmaatregelen tegen het geweld - Partner werd steeds vaker dronken wat zorgde voor financiële problemen - Respondent stelde een deadline waarop het over moest zijn en de partner zijn huis verlaten moest hebben - De manieren van het lichamelijke geweld gingen steeds verder en werden steeds heftiger - De partner van respondent zette derde personen in om de respondent op te stoken - Er werd steeds meer druk op respondent uitgeoefend door het geweld - Letstel nam steeds ernstigere vormen aan - De respondent gaat bij zijn partner weg, maar zij beloofde haar leven te beteren. Respondent gaat weer naar haar terug - Het verlaten van de partner - De partner van de respondent zoekt hem op, nadat ze uit elkaar zijn gegaan
	Beleving van het huiselijk	<ul style="list-style-type: none"> - Zich klein voelen

	geweld	<ul style="list-style-type: none"> - Zich vernederd voelen - Schaamtegevoelens - Boosheidgevoelens - Gevoelens van grote onmacht - Respondent verwijt zichzelf dat hij niet eerder in heeft gegrepen. - Gek worden van het geschreeuw - Grenzen blijven verleggen - Schuldgevoelens richting de partner - Het ervaren van een gigantische last die alsmaar groter wordt - Het geestelijk niet meer aan kunnen, er aan onder door gaan en te maken krijgen met burn-out en zware overspannenheid - Het geweld heeft een grote (psychische) impact - Het gevoel hebben zwaarder gestraft te worden dan menig crimineel - Er over blijven malen - Gaan twifelen over zichzelf - Het niet kunnen begrijpen - Gedachten hebben aan de dood - Zich niet meer veilig voelen - Het hebben van grote angsten - Gevoelens van waardeloosheid hebben
Invloed van het huiselijk geweld	Invloed op het werk	<ul style="list-style-type: none"> - Extra werken om niet thuis te hoeven zijn - Stoppen met werken omdat dit niet meer mogelijk was door de gevolgen van het huiselijk geweld - Werken als een zombie - Minder presteren op het werk - Minder energie hebben op het werk - Collega's gingen vragen stellen over wat er aan de hand was - Onbegrip van collega's - Het huiselijk geweld had geen invloed op het functioneren met betrekking tot het werk - Er niet over vertellen aan collega's
	Invloed op relaties	<ul style="list-style-type: none"> - Gedurende het huiselijk geweld niet of

		<p>nauwelijks familie en vrienden</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niemand wist van het huiselijk geweld - Minder contact zoeken met familie en vrienden - Gezamenlijke vrienden begrepen de situatie niet en lieten respondent in de steek - Steun ervaren van familie en vrienden - Breken met familie
	Invloed op het functioneren	<ul style="list-style-type: none"> - Op straat mensen ontwijken - Vragen van mensen ontwijken - Steeds meer aan gaan passen aan partner - Weinig slaap krijgen en daardoor over minder energie beschikken - Niks laten zien naar de buitenwereld toe
Hulpverlening op dit moment	Hulpverlening op dit moment	Vijf van de mannen hebben op dit moment wel hulpverlening. Twee mannen hebben dit niet.
	Soort hulpverlening op dit moment	<ul style="list-style-type: none"> - Psycholoog - Gespecialiseerde gezinsverzorging - Huisarts - Op wachtlijst voor psychiater - Individuele therapie bij Eleos - Opvangtehuis
Hulpverlening in het verleden	Contact met hulpverlening gehad	Zes van de zeven mannen hebben in het verleden contact met de hulpverlening gehad. Eén man heeft geen contact gehad met de hulpverlening in het verleden.
	Aanleiding tot het zoeken van hulpverlening	<ul style="list-style-type: none"> - Partner ging echt te ver - Respondent wist niet meer wat hij met de situatie moest - Respondent wilde iets doen aan het alcoholgebruik van zijn partner - Op het moment dat de respondent en zijn partner uit elkaar gingen - Niet lekker in het vel zitten - Respondent werd het huis uitgezet door zijn partner, hierna heeft hij aangifte

		gedaan
	Zelf besloten om hulp te gaan zoeken	Zes van de zeven respondenten besloten om zelf hulp te gaan zoeken. Bij één respondent gaf de familie aan dat hij hulp moest gaan zoeken.
	Stappen die genomen zijn binnen de hulpverlening	De verschillende stappen die door de respondent genomen zijn binnen de hulpverlening zijn voor elke respondent erg verschillend en het zou niet zinvol zijn alle stappen hier te noemen.
	Eerste reactie van de hulpverlening	<ul style="list-style-type: none"> - Hulpverlener gaf aan dat het een hectische situatie is voor de respondent - Hulpverlening was een luisterend oor - Doorverwijzing naar Advies- en Meldpunt voor Kindermishandeling - Er was een wachtlijst - Er was begrip, niet een ongelovige reactie - Een accepterende houding - Twijfel aan de waarheid van het verhaal van respondent - Eerste reactie van politie was het arresteren van respondent - Hulpverlening gaf aan dat respondent niet meer terug moest gaan naar huis - Hulpverlening verwees door naar Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld - Hulpverlening handelende op een snelle wijze - Er werd geen actie ondernomen: wel woorden, geen daden! Er werd niet ingegrepen.
Mening van de respondent	Mening over de eerste reactie van de hulpverlening	<ul style="list-style-type: none"> - Helemaal verkeerd - Respondent vond de reactie van de hulpverlening begrijpelijk - Baggerslecht - Respondent noemde de hulpverlening die met name als luisterend oor fungeerde goed - Veel woorden, weinig daden en dat is niet

		<p>fijn!</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tevreden over begripvolle houding van huisarts - Reactie van de politie was niet adequaat - SOMIK-mannen handelde snel: positief! - Positief over opvang Humanity
	Mening over de hulpverlening in het algemeen	<ul style="list-style-type: none"> - Respondent is erg ontevreden, hij vindt de hulpverlening erg zwak - Hulpverlening luistert wel, maar onderneemt geen actie(s) - Hulpverleners hebben deze baan alleen maar om geld te verdienen - Tevreden over stichting Humanity - Op zich wel goed/tevreden - Er is geen goede aansluiting op de hulpvraag van de respondent vanuit de hulpverlening - Goed contact met wijkverpleegkundige en Maatschappelijk Werker - Ontevreden over politie - Respondent geeft aan dat hij vindt dat de politie wel zijn best heeft gedaan - Respondent wilde graag opvang, maar dit kreeg hij niet - Respondent wilde graag advies, maar ontving dit niet - Positief over huisarts en psycholoog - Respondent had meer doortastendheid verwacht van hulpverlening in het algemeen - Respondent is negatief over de regels voor geheimhouding en de mate van overleg binnen de hulpverlening - Respondent heeft veel steun ontvangen van het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld - Hulpverleners zijn druk en hebben weinig aandacht voor de respondent - Over het algemeen heeft de respondent een positieve houding van de

		hulpverlening gezien
Behoeften en wensen van de respondent	Behoeften en wensen t.o.v. de hulpverlening in het algemeen	<ul style="list-style-type: none"> - Hulp bij het opvoeden van de kinderen - Hulp voor ex-vrouw - Advies tijdens de periode waarin het huiselijk geweld plaatsvond - Hulp bij het benaderen van de partner gedurende het huiselijk geweld - Direct ingrijpen als er sprake is van huiselijk geweld, eventuele uithuisplaatsing van de partner of een gedwongen opname bewerkstelligen - Hulp bij het weer ontwikkelen van zelfvertrouwen en het leren accepteren van zichzelf - Leren om grenzen aan te geven en om assertiever te worden - Onderling overleg tussen hulpverleners van partner en respondent - (H)erkenning van de hulpverlening naar deze doelgroep - Schuldsanering - Medische begeleiding - Na een tijdelijke opvang van het slachtoffer, controle van politie hoe de thuissituatie nu is - Goede raad op rechtelijk gebied - Begeleiding, iemand die laat zien wat verstandig is - Een luisterend oor - Hulp bij de administratie - Duidelijkheid en doortastendheid - Nazorg - Meer bedden bij crisisopvang - Betere afstemming tussen verschillende hulpverleningsinstanties - Geen wachtlijsten - Serieus genomen worden door hulpverlening - Aandacht voor de kinderen bij situaties waarin huiselijk geweld speelt

		<ul style="list-style-type: none"> - Niet teveel verschillende hulpverleners - Gespreksgroepen en lotgenotencontact - Geen hulpverlening aan huis - Therapie en opvang
	Behoeften en wensen t.o.v. het netwerk van de respondent.	<ul style="list-style-type: none"> - Hulp en bezoek van buren - Een luisterend oor - Geen wensen en behoeften: hulp van netwerk was goed - Niet zeuren - Ervaringen delen met netwerk - Het ontvangen van goede adviezen en raad - Niet meteen klaarstaan met oordelen - Het ontvangen van kaartjes - Dat mensen uit de kerk voor de respondent bidden - Er moet aandacht zijn voor eventuele kinderen - Aandacht en betrokkenheid met gepaste afstand - Niet er onderling er met elkaar over praten - Het respecteren als een slachtoffer er niet over wil praten - Gesprekken met predikant over twijfels m.b.t. geloof door de situatie
	Behoeften en wensen t.o.v. de samenleving.	<ul style="list-style-type: none"> - Gelijkheid in behandeling van mannen en vrouwen - Begrip - Geen vooroordelen - Het taboe dat ligt op mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld doorbreken - Meer aandacht voor en bekendheid over mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld - (H)erkenning van de overheid/maatschappij - Verandering van het beeld in de samenleving over huiselijk geweld tegen

		<p>mannen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meer opvanghuizen voor mannen mogelijk maken
Behoeften en wensen t.o.v. het soort hulpverlening	Hoe ziet de goede hulpverleningsinstantie er uit?	<ul style="list-style-type: none"> - Hulpverleningsinstantie zonder vooroordeel over alleenstaande ouders met gehandicapte kinderen en neutraal zijn in mannen en vrouwen - Praktische financiële hulp biedend - Een instantie die vertrouwen biedt, de cliënt serieus neemt en duidelijk is - Instantie die een luisterend oor biedt en waar cliënten niet van het kastje naar de muur worden gestuurd - MWD instantie, die 24 uur per dag bereikbaar is - Brede instantie die hulp biedt op financieel, sociaal, psychologisch en rechtelijk gebied - Algemene kennisbank waar alle gegevens te vinden zijn, alles op elkaar is afgestemd, en mensen werken die bevoegd zijn om in te grijpen als het nodig is
	Hoe ziet de goede hulpverlener er uit?	<ul style="list-style-type: none"> - Geen homoseksuele hulpverlener - Geen hulpverlener die werkt 'volgens het boekje' - Hulpverlener die kinderen heeft - Begripvol - Inlevingsvermogen door eigen ervaring van de hulpverlener - Hulpverlener die begrijpt hoeveel hulp verstandelijk gehandicapte kinderen nodig hebben - Confronterend en op fouten van respondent wijzend - Duidelijkheid verschaffend - Hulpverlener die helpt bij het goed af sluiten van de relatie met partner - Hulpverlener die zijn woord nakomt en er ook echt werk van maakt

		<ul style="list-style-type: none"> - Mannelijke hulpverlener, op leeftijd - Hulpverlener die psychologische hulp geeft - Hulpverlener met een luisterend oor - Hulpverlener die steun biedt
	Voorkeur mannelijke of vrouwelijke hulpverlener met eventuele reden	<ul style="list-style-type: none"> - Vrouwelijke hulpverlener - Mannelijke hulpverlener - Geen voorkeur
	Soort hulpverlening die de respondent het liefst zou krijgen	<ul style="list-style-type: none"> - Gesprekken met bijv. MWD - Gespreksgroepen - Lotgenotencontact - Praktische hulp - Financiële hulp/adviezen - Psychologische hulp - Een vertrouwensfiguur - EMDR –methode om negatief beladen herinnering grondig te verwerken- - Opvang - Eén gebouw/organisatie die je kunnen verwijzen - Huisarts: die kan een goede hulpverleningsvorm adviseren